

Uitzichtloos procederen

Verschenen in de *Automatisering Gids* van 13 juni 2008

De IBM-PC werd op 12 augustus 1981 door IBM geïntroduceerd. Niet zo lang daarna maakte technicus Nico daarvoor een insteekkaart gecombineerd met en een slim stukje programmatuur, dat zijn medewerker Arie geschreven had. Daarmee konden elektromechanische apparaten aan de IBM-PC gekoppeld worden en konden PC en machine met elkaar communiceren. Dat kunstje was al langer bekend, maar het product van Nico en Arie was door gebruikmaking van de PC en standaard componenten veel goedkoper en flexibeler dan de toen bestaande andere oplossingen. Nico had dan ook het vooruitzicht in korte tijd een aanzienlijk fortuin te vergaren. Arie, programmeur met een redelijk vast salaris, had geen uitzicht op een leven in weelde. Integendeel. Arie zat vaak tot diep in de nacht aan het programma te sleutelen om het geschikt te maken voor alle verschillende toepassingen die Nico verkocht. En aan overuren uitbetalen had Nico een broertje dood. Arie wilde het in Assembler geschreven programma herschrijven in een hogere programmeertaal. Met een in C geschreven programma zou aanpassen immers veel eenvoudiger worden. Dat zag Nico niet zitten. De verkoop liep als een trein en Arie kon domweg niet een paar weken gemist worden voor de ombouw van het programma. Bovendien was Nico wel een beetje thuis in Assembler, maar C kende hij niet en hij zou dus erg afhankelijk worden van Arie. Toen Nico dwars bleef liggen en er bovendien andere hardware op de markt verscheen die evengoed bruikbaar was als de door Nico in elkaar gesoldeerde insteekkaarten, besloot Arie zijn eigen plan te trekken en nam hij ontslag. Hij herschreef het programma in C en voegde ook nog flink wat extra functionaliteit toe, zodat de gebruiker zelf bepaalde instellingen zou kunnen wijzigen. Arie kocht een paar kant-en-klare Taiwanese interfacekaarten en meldde zich bij een potentiële afnemer, die ook een offerte van Nico had liggen. Toen Arie de opdracht kreeg besloot Nico om Arie voor het gerecht te dagen wegens inbreuk op zijn intellectuele eigendomsrechten. Dat is inmiddels 19 jaar geleden. Omdat de kempanten over uiterst beperkte middelen beschikten moest er na elke stap in de procedure gespaard worden om de kosten van de volgende stap op te kunnen brengen. Dat duurde steeds langer, want geen van beide maakte fortuin. Na een jaar of wat zelfstandig ondernemerschap heeft Arie weer een vaste betrekking als programmeur. En Nico liep ook niet binnen, want de concurrentie in de PC-branche was moordend. Na ruim tien jaar procederen benoemde de rechter een deskundige om uit te zoeken of Arie inbreuk gemaakt had op de auteursrechten van Nico. Drie jaar later vonniste de rechter dat daarvan inderdaad sprake was geweest en dat Nico mocht beginnen met het specificeren van de schade. Dat moet heel precies gebeuren en onderbouwd worden met de nodige bewijsstukken. Een dergelijk schadestaatprocedure kan gemakkelijk weer een paar jaar duren, maar voorlopig kan Nico daaraan nog niet beginnen, want Arie is in hoger beroep gegaan. Het gerechtshof moet eerst bepalen of de rechter in 2002 terecht vaststelde dat Arie in 1989 de auteursrechten van Nico met voeten getreden heeft. Een (eerste) arrest van het hof zal volgens de planning in september 2008 worden gewezen. Zou dat Nico direct al volledig in het gelijk stellen, dan mag Nico daarna dus eindelijk met zijn schadeclaim aan de slag en voorrekenen hoeveel winst hij gemist heeft door het optreden van Arie. Het kan ook goed zijn dat het hof meer wil weten voor er een eindbeslissing komt en dat er bewijsopdrachten gegeven worden. Of Nico uiteindelijk geld van Arie krijgt is dus voorlopig nog niet duidelijk. De strijd opgeven kan Arie niet, want hij was destijds eenmanszaak en draait dus persoonlijk op voor een eventueel toe te wijzen schadeclaim. En Nico? Nico wil wel geld, maar wil Arie ook straffen voor zijn verraad en dat mag wat kosten.

Ben Slijk